

1. Testa nosaukums

GI-MA (CA 19-9)

2. Angļu val. - CA 19-9

3. Īss raksturojums

CA 19-9 sekretē un izdala aizkuņģa dziedzera audi, žultsvadu, kuņģa, resnās zarnas, siekalu dziedzeru epitēlijs un endometrija šūnas. CA 19-9 ir sastopams tikai cilvēkiem ar *Lewis A* asins grupu (95 % no populācijas).

Paaugstinātu CA 19-9 līmeni serumā visbiežāk konstatē aizkuņģa dziedzera audzēja gadījumos, bet var būt arī citu kuņģa-zarnu trakta audzēju gadījumos (resnās zarnas, barības vada ļaundabīgi audzēji un holangiokarcinoma).

Galvenokārt CA 19-9 noteikšanu izmanto aizkuņģa dziedzera audzēju diagnostikā (tā līmenis serumā korelē ar audzēja lielumu) un terapijas monitoringā. Nosakot serumā CA 19-9 līmeni, var novērtēt iespējamo aizkuņģa dziedzera rezekcijas izdošanos un prognozi pēc ķirurģiskas operācijas. Pacienti, kuriem CA 19-9 līmenis pēc operācijas normalizējas, dzīvo ilgāk par tiem, kuriem tas normas robežās neatgriežas.

CA 19-9 līmenis var paaugstināties arī akūta hepatīta, holangīta, pankreatīta un dažu autoimūnu slimību gadījumā.

Terapijas kontrole vienmēr jāveic vienā laboratorijā, jo iegūtās vērtības var atšķirties metožu dažādības, kalibrācijas un reaģentu specifiskuma dēļ, tādēļ rezultāti nav salīdzināmi dinamiskā.

CA 19-9 noteikšanu neizmanto kā skrīninga metodi populācijā audzēju diagnostikā, jo arī normāls līmenis neizslēdz audzēju esamību.

4. Metode - tiešā hemiluminiscence. ADVIA Centaur XP (Siemens).

5. Stobriņa marķējums, asiņu uzglabāšanas laiks, izmeklējamais materiāls

- Marķējums - sarkans vai dzeltens stobriņš (bez antikoagulanta).
- Asiņu uzglabāšanas laiks:
  - istabas temperatūrā (15-25 °C) serums - 8 stundas;
  - ledusskapī (2-8 °C) serums - 2 dienas;
  - sasaldēts (-20 °C) - līdz 6 mēnešiem. Atkausēt drīkst tikai vienu reizi.
- Izmeklējamais materiāls - serums.

6. Referentās vērtības

0-37 U/ml

7. Novirzes no normas

↑ 70 % - aizkuņģa dziedzera karcinoma, 30 % - resnās zarnas adenokarcinoma, 50 % - aknu un žultsceļu adenokarcinoma.

Olnīcu mucinozā adenokarcinoma, dzemdes adenokarcinoma.

Var būt paaugstināts, ja pacientam ir aknu un žultsceļu iekaisums, cistiskā fibroze. Šajos gadījumos ir zems specifiskums.